

25.03.2020

Koronavirüs (Covid-19) Salgınına İlişkin Olarak İcra İflas Hukuku Kapsamında Alınan Tedbirlerin Alacaklılar, Borçlular, İşverenler Ve Muhatap Üçüncü Şahıslar Bakımından Etkisine İlişkin Bilgi Notu

Dünya Sağlık Örgütü'nün yeni tip koronavirüsü (COVID-19) pandemi olarak ilan etmesi üzerine, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de her alanda alınan tedbirlerle birlikte hukuk uygulamaları bakımından da bir dizi tedbir alınmıştır.

2004 Sayılı İcra İflas Kanunu uygulamasına ilişkin olarak, gerek alacaklıların hak kayıplarının önlenmesi gerekse borçluların mağduriyetinin azaltılması amacıyla Adalet Bakanlığı'nca alınması öngörülen tedbirler kapsamında, 22.03.2020 yürürlük tarihli 2279 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere, icra iflas takiplerinin durdurulmasına, taraf ve takip işlemlerinin yapılmamasına karar verilmiştir. Karar metni şöyledir:

"Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla alınan tedbirler kapsamında; bu kararın yürürlüğe girdiği tarihten 30/04/2020 tarihine kadar, nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere, yurt genelinde yürütülmekte olan tüm icra ve iflas takiplerinin durdurulmasına ve bu çerçevede taraf ve takip işlemlerinin yapılmamasına, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınmamasına ve ihtiyati haciz kararlarının icra ve infaz edilmemesine karar verilmiştir."

Bu karar neticesinde, icra iflas takiplerine ilişkin olarak yapılamayacak ve yapılabilecek işlemler, takiplerin tarafı olmamakla birlikte taraflar ya da alacakla ilgisi bulunan muhatap üçüncü şahısların hak ve yükümlülüklerinin neler olduğu hususlarında, tedbirlerin ne şekilde uygulanacağı konusunda tereddütler doğmuştur.

Bu bilgi notunda özellikle işveren ve icra/iflas takipleri bakımından ilgili üçüncü şahıs konumunda olan şahıs ve şirketlerin, muhatap oldukları, durdurulan ve durdurulmayan icra iflas takipleri ile ilgili olarak yapmaları gereken işlemler konusunda bilgi verilmektedir.

1- Taraf olunan icra iflas takiplerinde alacaklının durumu:

- 2279 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı (CK) kapsamında, 30.04.2020 tarihine kadar, nafaka alacağı dışında kalan, mahkemelerce hükmedilmiş, ilama bağlı olanlar dâhil olmak üzere hiçbir alacak bakımından icra takibi başlatılamayacaktır.
- CK Öncesinde başlatılmış olan takipler dâhil olmak üzere borçlulara ödeme/icra emri tebliğ edilmeyecektir.
- İcra iflas takibi başlatılması engellendiğinden, icra takibine konu edilmesi bakımından yasal sürelerle tâbi alacaklar bakımından (çek, bono, ilam vb.) durdurma süresince zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemeyecektir.
- CK tarihi öncesinde kesinleşmiş takipler dâhil olmak üzere hiçbir takip dosyasında haciz, satış vb. cebri icra işlemleri talep edilemeyecek ve yapılamayacaktır.

- Durdurma öncesinde veya süresinde alınan ihtiyati haciz kararları durdurma süresi içinde uygulanmayacaktır.
- Durdurma öncesinde satış günü verilmiş ve ilan edilmiş olan hacizli mallarla ilgili olarak, satış günü durdurma süresi içinde kalıyor ise 30.04.2020 tarihinden sonra yeni satış günü verilecek ve elektronik ortamda ilan edilecektir.

2- Taraf olunan icra iflas takiplerinde borçlunun durumu:

- Durdurma öncesi açılmış takiplerle ilgili olarak borçlular ve üçüncü şahıslarca takip dosyalarına ödeme yapılabilecektir.
- Durdurma süresi içinde borcun dosyaya ödenmesi ya da haricen ödenmesi ile alacaklının talep etmesi hâlinde borçlu lehine haciz kaldırma, dosya kapatma işlemleri yapılabilecektir. Kısaca borçlu lehine olan taraf ve takip işlemleri durdurma süresi içinde yapılabilmektedir.
- Durdurma öncesinde verilmiş olan resmî ödeme taahhütlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir. Ödeme şartını ihlâl, nafaka ödememe, çekin karşılıksız kalmasına sebebiyet verme vb. icra iflas suçları bakımından işlemler durdurulmamıştır.
- 2279 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı (CK) kapsamında, 30.04.2020 tarihine kadar, nafaka alacağı dışında kalan, mahkemelerce hükmedilmiş, ilama bağlı olanlar dâhil olmak üzere hiçbir alacak bakımından gerçek ve tüzel kişiler aleyhine icra takibi başlatılmayacaktır.
- CK Öncesinde başlatılmış olan takipler dâhil olmak üzere borçlulara ödeme/icra emri tebliğ edilmeyecektir.
- CK tarihi öncesinde tebliğ edilen ödeme/icra emirleri ile ilgili olarak, takipler durdurulmuş olduğundan, durdurma süresince takiplere itiraz edilemeyecek, itirazlar icra müdürlüklerince alınmayacaktır.
- Durdurma öncesi ya da süresi içinde tebliğ edilen ödeme/icra emirlerine itiraz süresi 30.04.2020 tarihine kadar işlemeyecektir. Yâni itiraz süresinin başlangıç tarihine göre 22.03.2020'den itibaren itiraz süresi duracak, 30.04.2020 itibarıyla işlemeye devam edecektir.
- Durdurma öncesinde kesinleşmiş takipler dâhil olmak üzere hiçbir takip dosyasında borçlu aleyhine haciz, satış vb. cebrî icra işlemleri talep edilemeyecek ve yapılmayacaktır.
- Durdurma öncesinde veya süresinde alınan ihtiyati haciz kararları durdurma süresi içinde uygulanmayacaktır.
- Durdurma öncesinde satış günü verilmiş ve ilan edilmiş olan borçlu ya da üçüncü şahıslara ait hacizli mallarla ilgili olarak, satış günü durdurma süresi içinde kalıyor ise bu satışlar yapılmayacak, ihaleler açılmayacaktır. 30.04.2020 tarihinden sonra yeni satış günü verilecek ve elektronik ortamda ilan edilecektir.

3- İcra iflas takiplerinde ilgili üçüncü şahısların durumu:

Bilindiği üzere icra iflas takiplerinde, borçlu ya da alacaklı olmamakla birlikte takip konusu alacakla ya da borçlu ile işverenlik, kiracılık, ticari işler gibi nedenlerle ilgili bulunan üçüncü şahısların da belli ölçülerde icra iflas takipleri bakımından sorumlulukları söz konusu olabilmektedir. CK kapsamında özellikle maaş hacizleri ve haciz ihbarnamelerinin muhatabı olan gerçek ve tüzel kişilerin dikkat etmesi gereken hususlar vardır:

- Durdurma süresince nafaka alacakları dışında kalan icra iflas takipleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara yeni maaş haczi emri, haciz ihbarnamesi tebliğ edilmeyecektir.
- **Durdurma kararı öncesinde tebliğ edilmiş olan maaş hacizlerinin uygulanması ile ilgili herhangi bir durdurma söz konusu değildir. Dolayısıyla durdurma öncesinde tebliğ edilmiş olan maaş hacizleri bakımından çalışanların maaş kesintileri yapılmaya ve haciz sırasına uygun olarak takip dosyalarına (icra müdürlüğü hesabına) ödenmeye devam edilmelidir.**
- Nafaka alacaklarına ilişkin takip ve işlemler durdurulmadığından, işyeri çalışanlarının ya da borç/alacak ilişkisi içinde bulunulan şahısların nafaka borçları nedeniyle bu şahısların gerek maaş/ücretleri gerekse üçüncü şahıslar nezdindeki alacaklarının haczi işlemleri devam edecektir. Bu kapsamdaki dosyalardan tebliğ edilen maaş haczi emirleri ve haciz ihbarnameleri ile her türlü resmi yazı/emir gereğinin yerine getirilmesi zorunludur. Nafaka borcuna ilişkin hacizler gerek maaş/ücret gerekse sair alacak kaydına işlenmeli, gerekli yasal kesintiler ve ödemeler yasal süresi içinde dosyaya yapılmalıdır.
- **Durdurma süresi içinde tebliğ edilen maaş haczi, haciz ihbarnamesi ve benzeri emirlerin gereği yerine getirilemeyecek ise (borçlu muhatabın çalışanı değil ise ya da borçlunun muhatap nezdinde herhangi bir hak ve alacağı mevcut değil ise) bu emre, yasal süresi içinde itiraz edilmesi gerekmektedir. Her ne kadar taraf talep ve itirazları alınmamakta ise de ilgili üçüncü şahıslar esasen taraf olmadıklarından, onların yapacakları işlem ve itirazlar bakımından yasal süreler durdurulmamıştır.**

Sonuç olarak, Koronavirüs salgınının etkisini en aza indirmek amacıyla alınan hukukî tedbirlerin, gerek öngörülen süreler gerekse bu sürelerin sonrasında bir takım riskler ve uyuşmazlıklara yol açması muhtemeldir.

Saygılarımızla,

Gültekin Hukuk Bürosu